

The Gorin Case — Ramon Stoppelenburg

Deze literaire thriller gaat over twee jonge mensen uit Saransk, een middelgrote stad in het midden van Rusland. Kirill en Katya kennen elkaar al van de middelbare school. Ze zijn slim, gedreven, en maken zich zorgen over hun land. Ze gaan samen naar vergaderingen van burgers die kritisch zijn op de lokale politiek — mensen die uitzoeken hoe de gemeente regels omzeilt, wie er werkelijk de dienst uitmaakt. Kirill is de drijvende kracht: hij doet altijd zijn huiswerk, heeft de adressen, de namen, de feiten. Katya kijkt toe, denkt mee, en houdt hem scherp.

Maar als Kirill twintig is, spreekt een man van de Russische geheime dienst — de FSB — hem aan in een café. De man vraagt hem niet om gevaarlijke dingen te doen. Hij vraagt alleen om af en toe verslag te doen van wat hij ziet en hoort in de oppositiekring. De formulering is voorzichtig, bijna academisch. Kirill zegt ja. Hij vertelt zichzelf dat hij niks belangrijks zal doorgeven. Hij gelooft dit, in het begin.

Jaren gaan voorbij. Kirill en Katya worden verliefd, trouwen, en worden steeds actiever in de oppositie. Kirill gaat zelfs naar Belarus om de pro-democratieprotesten te steunen. Hij wordt aangehouden en mishandeld. Katya ziet het op televisie en weet drie uur lang niet of hij leeft. Ze trouwen drie weken later — hij nog zichtbaar getekend door de klappen. Ze ziet het, maar zegt er niets over.

Na de Russische inval in Oekraïne in 2022 vluchten ze naar Polen, naar een studentenflat in Sosnowiec, een stadje in het zuiden. Ze bouwen een nieuw leven op in een gemeenschap van andere Russische en Wit-Russische ballingen: mensen die hun land hebben achtergelaten omdat ze niet konden zwijgen.

Dan, in april 2023, ontploft alles. Kirill had Katya gevraagd een USB-stick mee te nemen naar Rusland en die ergens te deponeren. Dat heeft ze gedaan — zonder te vragen wat erop stond. Ze vertrouwde hem. Pas als ze de mensen ontmoet die de stick ophalen, begrijpt ze wie ze werkelijk zijn: FSB-agenten. In die ontmoeting hoort ze voor het eerst de waarheid over haar eigen man.

Ze stapt op de trein terug naar Polen. Die avond, tijdens een ruzie, stuurt ze een berichtje naar een huisgenoot: weet jij dat Kirill jullie aan de FSB rapporteert? Ze stuurt het meteen door naar de hele groepsapp. Een uur later trekt ze het in — het was een grap, een ruzie, vergeet het maar. Kirill stuurt ook een bericht: ze bedoelde het niet zo. Maar iedereen heeft het gelezen. En een ingetrokken beschuldiging wist zichzelf niet uit.

De gemeenschap in het flatgebouw reageert zonder iets te zeggen. Iemand opent de koelkast en sluit hem weer zonder iets te pakken. Iemand anders praat iets te veel over het weer. De groepsapp, die altijd levendig was, valt bijna stil. Niemand benoemt waarom.

Twee jaar later wordt Kirill gearresteerd aan de Poolse grens, terugkerend van vakantie. De aanklacht: spionage en betrokkenheid bij een bomaanslag. Of hij wist wat er in dat pakket zat, blijft onzeker — het boek geeft daar geen antwoord op. Katya wordt zes weken later ook opgepakt.

Het boek stelt één vraag, zonder die ooit te beantwoorden: wanneer wordt iemand vertrouwen een vorm van medeplichtigheid? Katya droeg de USB-stick zonder te vragen wat erin zat. Was dat naïviteit? Vertrouwen? Of iets daartussenin — het besluit om niet te weten?

The Gorin Case is **gebaseerd op een echte FSB-spionagezaak in Polen**. Het is een literaire thriller — geen actiefilm met achtervolgingen, maar een boek over hoe mensen zich verhouden tot de keuzes die ze ooit hebben gemaakt, en tot de mensen die ze dachten te kennen.

Het is ook een liefdesverhaal — van twee mensen die vanuit dezelfde plek zijn begonnen, en die op een gegeven moment niet meer wisten of ze naar hetzelfde toe liepen.